

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 31.01.1974, sp. zn. 2 Cz 113/73, ECLI:CZ:NS:1974:2.CZ.113.1973.1

Číslo: 35/1975

Právní věta: Obchádzanie zákona obsahom alebo účelom urobeného právneho úkonu (§ 39 O. z.) spravidla znamená, že právny úkon neodporuje síce výslovnému zneniu zákonnému ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. Tak to je napr. vtedy, keď prevádza svoj majetok na inú osobu ten, kto sa pripravuje na spáchanie trestného činu a usiluje o to, aby sa vyhol trestu za tento trestný čin, ktorým by mohol byť postihnutý jeho majetok.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 31.01.1974

Spisová značka: 2 Cz 113/73

Číslo rozhodnutí: 35

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Právní úkony, Řízení trestní, Trest propadnutí majetku

Předpisy: 40/1964 Sb. § 39

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 35/1975 sb. rozh.

Obchádzanie zákona obsahom alebo účelom urobeného právneho úkonu (§ 39 O. z.) spravidla znamená, že právny úkon neodporuje síce výslovnému zneniu zákonnému ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol.

Tak to je napr. vtedy, keď prevádza svoj majetok na inú osobu ten, kto sa pripravuje na spáchanie trestného činu a usiluje o to, aby sa vyhol trestu za tento trestný čin, ktorým by mohol byť postihnutý jeho majetok.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 31. 1. 1974, [2 Cz 113/73](#))

Návrhom podaným 9. 8. 1972 sa okresný prokurátor v Čadci domáhal určenia, že zmluva uzavretá 11. 9. 1969 medzi predávajúcim J. H. a kupujúcim J. M. o predaji osobného automobilu zn. Škoda 1201-STW je neplatná. Návrh odôvodnil tým, že predávajúci J. H. vycestoval 15. 9. 1969 z ČSSR do zahraničia na 42-dňový zájazd, z ktorého sa však nevrátil a bez povolenia čs. úradov sa až doposiaľ združuje v zahraničí. Z toho okresný prokurátor v Čadci vyvodil, že uvedený predaj motorového

vozidla z 11. 9. 1969 mal súžiť len k tomu, aby sa predávajúci vyhol trestu, ktorý by mohol postihnúť jeho majetok za trestný čin opustenia republiky. Predávajúci J. H. totiž už v čase uzatvárania kúpnej zmluvy mal úmysel za zo zahraničia do vlastni nevrátiť, čomu nasvedčujú okolnosti prípadu a výsledky trestného konania vo veci sp. zn. 2 T 100/71 Okresného súdu v Čadci; z toho vyplýva, že prevod motorového vozidla je podľa ustanovenia § 39 O. z. neplatný.

Okresný súd v Čadci žalobu zamietol a na odvolanie okresného prokurátora v Čadci Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Obidva sudy vychádzali v podstate z toho, že ani z výsledkov trestného konania vo veci sp. zn. 2 T 100/71 Okresného súdu v Čadci ani z iných podkladov nemožno urobiť záver, že by žalovaný J. H. 15. 9. 1969 obchádzal do zahraničia s úmyslom sa do vlastni nevrátil.

Podľa názoru súdu druhého stupňa nie je vylúčené, že žalovaný J. H. len neskoršie, počas pobytu v zahraničí, zmenil svoj úmysel vrátiť sa do ČSSR a zostal v zahraničí bez povolenia čs. úradov.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podľa generálny prokurátor SSR, tak, že uvedenými obidvomi rozsudkami bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Podľa ustanovenia § 132 O. s. p. súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky v ich vzájomnej súvislosti; pritom prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Podľa ustanovenia § 39 O. z. je neplatný právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči záujmom spoločnosti.

Sudy obidvoch stupňov v prejednávanej veci nepostupovali dôsledne podľa týchto zákonných ustanovení.

Obchádzanie zákona v zmysle ustanovenia § 39 O. z. spravidla znamená, že právny úkon síce nie je vo výslovnom rozpore s ustanovením zákona, ale vo svojich dôsledkoch sleduje, aby zákon nebol dodržaný.

Tak tomu je aj vtedy, keď prevádza majetok ten, kto sa pripravuje na trestný čin, napr. na trestný čin opustenia republiky, aby sa vyhol trestu, ktorý by mohol postihnúť jeho majetok.

Vzhľadom na to, že v prejednávanej veci žalovaný J. H. uzavrel zmluvu o prevode svojho motorového vozidla iba niekoľko dní pred svojím odchodom do zahraničia, odkiaľ sa nevrátil, čím sa dopustil trestného činu opustenia republiky podľa ustanovenia § 109 Tr. zák., bolo úlohou súdov obidvoch stupňov skúmať a hodnotiť najmä to, či žalovaný J. H. pristupoval k uzavretiu zmluvy o predaji svojho motorového vozidla v úmysle obísť zákon a vyhnúť sa trestu, ktorý ba za tento čin mohol postihnúť jeho majetok.

Z obsahu vykonaného dokazovania vyplýva, že žalovaný J. H. zakúpil uvedené motorové vozidlo v roku 1968, že 11. 9. 1969 po návrate z Prahy, odkiaľ si priniesol cestovné vízum, písomnou zmluvou odpredal toto vozidlo svojmu švagrovi J. M. a 15. 9. 1969 odcestoval do zahraničia, odkiaľ sa už nevrátil. Pritom treba zdôrazniť, že J. M. odkúpil toto vozidlo napriek tomu, že motorové vozidlo už mal, ako sám uviedol vo svojej výpovedi pred súdom prvého stupňa 27. 12. 1972.

Voľné hodnotenie dôkazov v zmysle ustanovenia § 132 O. s. p. je myšlienkovým procesom, ktorý sa opiera o logické pravidlá a má vychádzať zo všeobecnej skúsenosti sudcov získanej ich štúdiom, výchovou a životnou praxou. Zmyslom sudcovského voľného hodnotenia dôkazov je optimálne

priblíženie sa objektívnej skutočnosti a v dôsledku toto i konkrétnejšie rozpoznanie pravdy od nepravdy.

V prejednávanej veci súdy obidvoch stupňov nepristupovali k hodnoteniu vykonaných dôkazov z týchto hľadísk, keď svoj záver založili nie na tom, že niet priamych dôkazov o tom, že žalovaný J. H. už 15. 9. 1969 odchádzal do cudziny s úmyslom sa do vlasti nevrátiť.

Zistené skutočnosti, že žalovaný J. H. niekoľko dní pred svojím odchodom do zahraničia odpredal motorové vozidlo svojmu švagrovi, s ktorým žil v jednom meste, s ktorým bol v dennom styku a ktorý navyše jedno motorové vozidlo už vlastnil, je podľa zásady voľného hodnotenia dôkazov postačujúcim podkladom pre záver, že žalovaný J. H. k uzavretiu zmluvy o prevode tohto motorového vozidla pristupoval s úmyslom obísť zákon v tom, aby sa vyhol trestu, ktorý by mohol postihnúť jeho majetok (teda aj predmetné motorové vozidlo), pretože už v čase uzatváranie tejto zmluvy bol zrejme rozhodnutý sa zo zahraničia do vlasti nevrátiť. Opačne vyznievajúcu výpoveď žalovaného J. M., vzhľadom na jeho vzťah k žalovanému J. H. a na jeho záujem o výsledok tejto veci, nemožno považovať za vierohodnú.

Súdy obidvoch stupňov svojím hodnotením vykonaného dokazovania porušili teda zákon v ustanovení § 132 O. s. p. a súd druhého stupňa tiež v ustanovení § 220 ods. 1 O. s. p. v súvislosti s ustanovením § 39 O. z.